

Bestuursnotitie

Datum 16 november 2018
Onderwerp Uittreding Leerdam en Zederik

1. Inleiding

Op 10 juli jl. heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel "Samenvoeging van de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik en wijziging van de grens tussen de provincies Utrecht en Zuid-Holland". Daarmee werd de vorming van de gemeente Vijfheerenlanden en de ligging in de provincie Utrecht per 1 januari 2019 formeel een feit. Het gevolg hiervan is dat de gemeenten Leerdam en Zederik uittreden uit de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Daarnaast raakt het o.a. ook de andere gemeenschappelijke regelingen, zoals de Veiligheidsregio ZHZ en de Dienst Gezondheid en Jeugd ZHZ.

Vanwege de complexiteit van het ontvlechtingproces is een Begeleidingscommissie ingesteld onder voorzitterschap van het ministerie van BZK. Aan deze commissie nemen verder deel de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden, de provincies Utrecht en Zuid-Holland. Ondersteuning wordt verleend door het bureau Berenschot.

2. Proces

Conform de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling (artikel 33, tweede lid) is bij uittreding een schadeloosstelling verschuldigd van minimaal 3 maal de betreffende jaaromzet. Dit om ervoor te zorgen dat de achterblijvende eigenaren de gelegenheid krijgen om de organisatie in te richten op de nieuw ontstane situatie. Het algemeen bestuur heeft daarbij de mogelijkheid om in geval van bijzondere omstandigheden hiervan af te wijken.

Op 26 juni jl. heeft genoemde Begeleidingscommissie een notitie verspreid waarin is aangegeven dat de achterblijvende eigenaren van de regelingen geen nadeel mogen ondervinden vanwege de uittreding en dat de uittreedsom op basis van direct reële kosten dient te worden bepaald. Op 5 juli jl. heeft het AB ingestemd met "het uitgangspunt dat bij de uitwerking van OZHZ van de daadwerkelijke berekening van de hoogte van de frictiekosten vanwege Vijfheerenlanden rekening zal worden gehouden met alle relevante financiële effecten, waaronder de structurele efficiëncynadelen. Hierdoor zal sprake zijn van een reële frictievergoeding voor de uittredende partijen en blijven de achterblijvende deelnemers niet met een onbedoeld financieel nadeel zitten."

OZHZ heeft vervolgens door een externe adviseur (Bosland Advies & Projectmanagement, die ook door VRZHZ en DG&J is ingehuurd) een rapport laten opstellen waarin de reële kosten in beeld zijn gebracht. Dit rapport is voor OZHZ de basis geweest voor de gesprekken met Vijfheerenlanden.

3. Niet personele frictie

Bosland heeft op basis van de begroting en overige gegevens in beeld gebracht hoe hoog de reële kosten voor OZHZ zijn als gevolg van de uittreding. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar materiële kosten, de projectkosten en de verrekening van reserves.

Onder materiële kosten worden afschrijvingen, kosten voor ondersteuning door het SCD, huisvesting en bedrijfslasten verstaan. Hierbij zijn de kosten reëel bepaald, bijvoorbeeld op basis van de looptijd van de huidige contracten of mate waarin kosten direct of geleidelijk afgebouwd kunnen worden zoals bijvoorbeeld kantoor- en vervoerskosten. De totale materiële kosten bedragen € 721.738,-.

De projectkosten zijn de uren die medewerkers van OZHZ maken als gevolg van het uitvlechten van de taken, zowel in uitvoerende als projectmatige zin en de kosten van externe adviseurs. De projectkosten bedragen € 217.200,-.

Vijfheerenlanden komt hun omzetdeel van de algemene en bestemmingsreserves toe. Hoewel de precieze stand van deze reserves kan pas op 31 december a.s. worden bepaald, is deze op grond van een reële verwachting vastgezet op € 100.000,-.

Naar aanleiding van de diverse gesprekken en toelichtingen anderszins is Vijfheerenlanden hiermee akkoord gegaan, waarmee de te betalen vergoeding vanwege de niet personele frictie € 838.938,- bedraagt.

4. Personele frictie

Wat resteert is het hoofdbestanddeel van de totale frictie, namelijk de personele frictie. Door het uittreden van Leerdam en Zederik blijft er immers personeel achter waarvoor taken wegvallen. Gezamenlijk is overeengekomen dat de in het AB van OZHZ besloten uitgangspunten met betrekking tot de in acht te nemen flexibele formatie van 10% worden gerespecteerd. Daarnaast is in overleg tussen Vijfheerenlanden, de Omgevingsdienst regio Utrecht en OZHZ bepaald dat zoveel als mogelijk een vrijwillige overgang van personeel zal worden gestimuleerd, waarbij personeel dat daadwerkelijk over zal gaan in mindering wordt gebracht op de personele frictie.

Op basis van de omzet van Leerdam en Zederik bedraagt de personele frictie 15,5 fte. Deze komt als gevolg van een correctie door de aan de twee gemeenten toe te rekenen vacatureruimte en de flexibele formatie in het door Bosland opgestelde rapport uit op 12,4 fte daadwerkelijke personele frictie.

Volgens vaste jurisprudentie wordt voor de personele frictie de factor 3 gehanteerd, wat inhoudt dat in een periode van (gemiddeld) 3 jaar de personele frictie kan worden opgelost. In het Bosland rapport, dat gebaseerd is op de personele situatie van 1 juli 2018, wordt vanwege de correctie door de reeds meegegeven formatieruimte van 3,1 fte, per saldo een factor 2,58 gehanteerd.

Als gevolg van een op dit moment hogere (natuurlijke) uitstroom van medewerkers en het feit dat de inzet van alle partijen er nadrukkelijk op is gericht dat een aantal medewerkers de overstap naar Vijfheerenlanden of de Omgevingsdienst regio Utrecht zal maken, zal de personele frictie per 1 januari 2019 voor OZHZ substantieel lager zijn. Dientengevolge kan met een lagere financiële compensatie voor de personele frictie worden volstaan. Omdat er met diverse medewerkers nog gesprekken plaatsvinden, kan de uiteindelijke personele frictie op dit moment nog exact niet worden vastgesteld.

Ambtelijk is een akkoord bereikt over een model dat tot de totale uittreedsom gaat leiden, afhankelijk van het aantal fte dat daadwerkelijk de overstap maakt. Hierbij is een model afgesproken dat uitgaat van een bandbreedte tussen de 6 en 9 fte dat per 1 januari 2019 overgaat. Als peildatum wordt hiervoor 15 december 2018 voorgesteld, waarbij op dat moment sprake dient te zijn van een getekend aanstellingsbesluit voor de medewerkers. Ambtelijk is ook geconcludeerd dat, indien de overgang van het aantal medewerkers zich buiten deze bandbreedte begeeft, er geen overeenstemming is bereikt en dat de gemaakte afspraken dan vervallen. In dat geval zal in een extra AB vergadering de dan vast te stellen uittreedsom definitief moeten worden vastgesteld. Deze zal dan bij Leerdam en Zederik in rekening worden gebracht. Tevens zal het AB-besluit ter kennisname aan de Begeleidingscommissie worden gezonden.

5. Uittreedsom

Het bovenstaande leidt tot het volgende voorstel voor de totale uittreedsom (dus personele en niet personele frictie), waarbij de relatie is gelegd tussen het aantal fte dat de overstap maakt van OZHZ naar Vijfheerenlanden of de Omgevingsdienst regio Utrecht.

Aantal fte dat overgaat	Totale Uittreedsom
9.0	€ 1.300.000,-
8.0	€ 1.500.000,-
7.0	€ 1.700.000,-
6.0	€ 1.925.000,-

Vanzelfsprekend wordt bij een overgang van niet-volledige fte's de uittreedsom naar rato bepaald.

6. Juridisch

Indien er als gevolg van het overgaan van onvoldoende medewerkers geen overeenstemming is en het AB in een extra vergadering de uittreedsom vast dient te stellen, bestaat de kans dat het genomen besluit niet door Leerdam en Zederik wordt ondgeschreven en dat zij zich hiertegen zullen verweren. Er is uitgezocht welk juridisch traject dan volgt.

De basis voor de herindeling zijn de Wet Arhi (de wet die als basis voor gemeentelijke herindelingen geldt) en de herindelingswet zelf. Hierin zijn bepalingen opgenomen over het bepalen van een financiële voorziening bij het uittreden van de gemeenten uit een

gemeenschappelijke regeling. Zoals eerder genoemd zijn in de gemeenschappelijke regeling van OZHZ hiervoor al bepalingen opgenomen. Aan advocatenkantoor Pels Rijcken is advies gevraagd over de juridische verhouding tussen één en ander. Het oordeel van Pels Rijcken is dat de Wet arhi de bepalingen uit de GR niet buiten werking en de eventuele gerechtelijke procedures niet buiten werking stelt.

Door Berenschot is echter aangegeven dat, indien sprake is van een AB-besluit waarmee de uittredende gemeenten het niet eens zijn, het escalatiemodel uit de Wet arhi van toepassing is. Deze twee visies sluiten niet op elkaar aan. Uiteindelijk is, op verzoek, door het ministerie van BZK aangegeven hoe het escalatiemodel eruit ziet, mocht er geen sprake zijn van consensus. BZK heeft aangegeven dat artikel 10 van de Herindelingswet van toepassing en leidend is. In de Memorie van Toelichting bij dit artikel staat (voorzover hier van belang):

".. Het is primair aan de deelnemers zelf om de hoogte van eventuele verrekeningen vast te stellen. Indien de deelnemers hierover geen overeenstemming kunnen bereiken, kunnen de colleges van gedeputeerde staten van Utrecht en Zuid-Holland in onderling overleg tot een verrekening komen. Indien ook zij niet tot overeenstemming komen, wordt het verrekeningsbedrag vastgesteld bij koninklijk besluit, op voordracht van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Bij deze verrekening heeft de billijkheid als richtsnoer te gelden"

Dit escalatiemodel is derhalve van toepassing indien OZHZ en de uittredende gemeenten, na daartoe een bezwaarschriftprocedure te hebben doorlopen, niet tot overeenstemming hebben kunnen komen over de hoogte van de verrekeningen. Tegen het koninklijk besluit staan bezwaar en beroep open.

7. Voorstel voor besluitvorming

Voorstel aan het AB is om:

1. De totale uittreedsom vast te stellen conform de onderstaande tabel:

Aantal fte dat overgaat	Totale Uittreedsom
9.0	€ 1.300.000,-
8.0	€ 1.500.000,-
7.0	€ 1.700.000,-
6.0	€ 1.925.000,-

2. Te besluiten dat bij een overgang van niet-volledige fte de uittreedsom naar rato wordt bepaald.
3. Te besluiten dat uiterlijk 15 december 2018 bekend dient te zijn hoeveel fte per 1 januari 2019 overgaat, te bepalen op basis van de medewerkers die op die datum een getekende aanstelling van de gemeente Vijfheerenlanden of de Omgevingsdienst regio Utrecht hebben;

4. De directeur te mandateren tot het definitief vaststellen van de uiteindelijk in rekening te brengen uittreedsom, met inachtneming van de besluitvorming van het AB als genoemd onder 1 t/m 3.
5. Te besluiten dat, indien meer dan 9 fte of minder dan 6 fte overgaat, de uittreedsom definitief wordt vastgesteld in een extra te beleggen AB-vergadering.